

Hıdrellez: Her yer bahar, her gün şükür günü

Kemal Bey: “Hıdrellez nedir? İslâm’da yeri var mıdır?”

TOPLU SEVİNÇ GÜNLERİ

Bayram sevinciyle karşıladığımız bahar için ve baharda verdiği taze nimetler için baharın Yaraticısına sonsuz şükran borçluyuz. Baharın her bir günü binlerce şükre, her bir ânı sayısız minnete değer.

Nevruz ve hıdrellez günlerini böyle değerlendirmek şükre daha yakın şüphesiz. Belki de bu günler şükür temelinde toplu sevinç günleri olarak örf ve geleneklerimizdeki yerlerini almışlar denebilir.

Ne var ki, her iki günde de hep eğlencelere ve yer yer de hurâfelere şahit olmaktadır. Evin damında veya sokakta ateş yakılarak üzerinden atlanmakta, bir batıl inanış olarak, ateş üzerinden atlayanların dileklerine kavuşacağına inanılmakta; alev topları bir sopanın ucunda havada çevrilmekte, gündüzleri kırlara çıkılarak piknik ve eğlenceler yapılmaktadır.

Aşırıya ve çılgınlığa kaçılmadığı, içkili eğlenceler yapılmadığı, kötülükler teşvik edilmediği ve batıl inanışlara yer verilmediği sürece bu tür eğlencelere mubah diyebiliriz.

HIDRELLEZİN ANLAMI

Hıdrellez, “Hızır-İlyas” isimlerinin zamanla halk arasında kaynaştırılmasından meydana gelmiştir. Bilindiği gibi Hazret-i Hızır (as), Hazret-i Mûsâ (as) ile mâceraları Kur’ân-ı Kerîm’de anlatılan ledün ilmine vâkıf bir peygamberdir. Hazret-i İlyas da (as) Hazret-i Süleyman’dan (as) sonra gelmiş İsrail oğulları peygamberlerindendir.

Kur’ân’da Hazret-i Hızır (as) hakkında da, Hazret-i İlyas (as) hakkında da âyetler buluruz.

“Doğrusu İlyas da peygamberlerdendir. Milletine, Allah’a karşı gelmekten sakınmaz

mısınız? Her şeyi en güzel şekilde yaratan, sizin de Rabbiniz, evvelce gelip geçen atalarınızın da Rabbi bulunan Allah'ı bırakıp da ba'l ismindeki puta mı taparsınız?" demişti.... Daha sonra gelenler arasında İlyâs'a da bir nam nasip ettik. İlyâs'a selâm olsun."1

Bir diğer âyette Cenâb-ı Hak, "Zekerıyyâ, Yahyâ, Îsâ ve İlyâs'a da ihsanda bulunduk. Onların hepsi salih kullardandı."2 buyurur.

Bu son âyette Hazret-i İlyas ile Hazret-i Îsâ'nın (as) yan yana birlikte zikredilişlerini, her ikisinin de ölmemiş olduklarına delil sayanlar vardır.3

HIZIR VE İLYAS ALEYHİSSELÂM

Hayat mertebelerini beş sınıfa ayıran Bediüzzaman, Hazret-i İlyas ile Hazret-i Hızır'ın (as) ikinci hayat mertebesinde halen serbest biçimde yaşamakta olduklarını, bir anda pek çok yerde bulunabildiklerini, bizim gibi insanlık kayıtlarıyla kayıtlı ve sınırlı olmadıklarını, bazen istedikleri vakit bizim gibi yiyip içtiklerini, fakat bizim gibi mecbur olmadıklarını kaydeder.4

Hızır, yeşillik demektir. Hazret-i Hızır bastığı her yeri yeşerten bir peygamberdi. Adı da bu sıfatından geliyor. Peygamber Efendimiz (asm) buyurur ki: "Hızır, otsuz ve kuru bir yere otursa, o otsuz yer derhal yeşillenerek peşi sıra dalgalanırdı."5

Hazret-i Hızır ile Hazret-i İlyâs'ın (as) kardeş olduklarını söyleyenler varsa da bu bilgi sıhhatli değildir.

ALTI MAYIS NEDİR?

Halk arasında, Hazret-i Hızır ile Hazret-i İlyâs'ın Altı Mayıs'ta bir subaşında bir araya geldikleri, görüştükleri, birlikte oturdukları ve sohbet ettikleri inancı vardır ki, doğrulama şansımız olmamakla beraber, mümkündür. Aynı hayat mertebesini paylaşan iki peygamberin zaman zaman görüşmeleri ve sohbet etmeleri mümkündür.

Fakat bu görüşmenin her zaman ve her zeminde yapılabileceğini var saymak, bir güne yoğunlaşmaya göre akla ve hikmete daha uygundur.

Altı Mayıs ile ilgili söylenebilecek şey: Hazret-i Hızır ile Hazret-i İlyâs'ın (as) günlerden bir gün bu tarihte buluşmuş oldukları, bu buluşmanın halk tarafından tesbit olunduğu ve böylece bu günün bir sevinç ve heyecan günü olarak zihinlerde yer ettiğidir.

Bu günlerin, dînî bir kisveye büründürülmeksizin; sırf bir sevinç, mutluluk ve şükür

günleri olarak algılanıp, haram-helâl çizgisine riayet edilerek kutlanmasında ise bir sakınca yoktur.

Dipnotlar:

- 1- Sâffât Sûresi, 37/123-132.
- 2- En'am Sûresi, 6/85.
- 3- Hamdi Yazır, H.D.K.D., 3/1972.
- 4- Mektûbât, s. 11.
- 5- Buhârî, 9/1389.